

BROEN

**FREDENSBORG-HUMLEBÆK LOKALHISTORISKE FORENING
MEDLEMSBLAD 13. ÅRGANG NR. 1 – FORÅR 2026**

TEGNESERIEN "I MORGEN BLIVER BEDRE", SE SIDE 4

Medlemsbladet BROEN udkommer to gange årligt og sendes til Fredensborg-Humlebæk Lokalhistoriske Forenings medlemmer.

FORSIDEFOTO

Tegneserien "I morgen bliver bedre" af Karoline Stjernfelt er et imponerende værk i 3 bind. Tegningen her stammer fra bind 3, "Lægen", som udkom i 2025 efter sammenlagt 13 års arbejde. Se mere side 4 samt omtale af arrangement den 26.5. på side 15. Illustration (udsnit): Karoline Stjernfelt

INDHOLD

Side	3	Formanden har ordet
Side	4	Karoline Stjernfelt - en moderne historieskriver
Side	6	Sletten i bagfront 1807
Side	13	Program
Side	18	Winther og Wiedewelt
Side	21	Pavillonen i Sørup
Side	27	Vandforsyning
Side	28	Bestyrelsen

MEDLEMSBLADET BROEN

Redaktør: Jeppe Tom-Petersen
broen.jeppe.tom.petersen@gmail.com — tlf. 20 72 61 30

Layout: Anne Marie Brammer

Oplag: 500 eksemplarer — ISSN 2246-2570

Deadline: Materiale til næste nummer modtages senest 15.06.2026.
Tekst og illustrationer sendes elektronisk til bladets redaktør.

www: fredensborg-humlebaek-lokalhistorisk.dk

Mail: fredhumlelokalhist@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/fredensborghumlebaeklokalhistorisk

FØRSTE HALVÅR 2026

Bestyrelsen ønsker sine medlemmer Godt Nytår!

Vil du være vores nye suppleant i bestyrelsen?

Som suppleant får du ikke faste arbejdsopgaver pålagt, men du er meget velkommen til at byde ind med gode råd og nye ideer. Vi arbejder som et team, og der vil altid være mulighed for at deltage i praktiske opgaver, f.eks. planlægning af et arrangement, kontakt til oplægsholdere eller ideudvikling til besøg.

Du får hyggeligt samvær med de 8 bestyrelsesmedlemmer og mulighed for direkte at påvirke indholdet i arrangementerne. Samtidig får du indblik i foreningsarbejde og i, hvordan vi arbejder med lokalhistorien i vores område.

Vi afholder bestyrelsesmøde ca. 6-7 gange årligt, og vi håber, du kan deltage i så mange møder som muligt.

Du modtager en indkaldelse/dagsorden til bestyrelsesmødet, så du kan danne dig et overblik over, hvad der skal tales om næste gang vi mødes. Vi bestræber os altid på at finde en dato, hvor alle kan deltage. Møderne afholdes privat hos en fra bestyrelsen fra kl. 19.00 og varer ca. 2 timer.

Er du interesseret, kan du kontakte os pr. mail eller på telefon 22 84 19 58 inden generalforsamlingen den 26. februar 2026.

Vi glæder os til at byde en ny suppleant velkommen i bestyrelsen.

Kontingent for kalenderåret 2026 er kr. 225,00 pr. husstand, og information om indbetaling og tidsfrist fremgår af rød tekstblok på side 12.

På gensyn til generalforsamlingen den 26. februar samt til foreningens forskellige aktiviteter i 2026 – se mere på programsiderne i midten af bladet.

Tina Pauli
Formand

KAROLINE STJERNFELT - EN MODERNE HISTORIESKRIVER

Af Tora Ribers, Litteraturformidler, Fredensborg Bibliotekerne

Det er svært ikke at blive imponeret, når man sidder med de tre bind, der udgør tegneserien "I morgen bliver bedre". En tegneserie om en kort og intens periode i danmarkshistorien, nemlig perioden 1770-1772, hvor Danmarks formelle regent var Christian den 7., men de reelle regenter var hans livlæge, Johann Friedrich Struensee og hans dronning, Caroline Mathilde.

I denne korte periode gennemførte Struensee en større mængde reformer, hvor en af de mest markante var indførelsen af trykkefrihed i 1770. Struensee og Caroline Mathilde opholdt sig i sommeren 1771 på Hirschholm Slot syd for Fredensborg. Herfra regerede de riget, og det var også i sommeren 1771, deres fælles datter blev født. Det hele fik en ende i januar 1772, hvor Christian den 7.'s stedmor, Juliane Marie, kuppede Struensee, og han blev anholdt, stillet for en dommer og dømt til døden. Struensee blev henrettet den 28. april 1772 på Øster Fælled, hvor der var plads til de mange, der ville overvære, at han fik hugget sit hoved af.

Det var hensigten, at Caroline Mathilde skulle have lidt samme skæbne, men som søster til den engelske konge kunne man risikere, at han ville reagere militært på sin søsters henrettelse, og hun blev i stedet deporteret til byen Celle. Her døde hun i 1775, knap 23 år gammel.

Det er en dramatisk historie om magt, politik og kærlighed, og det er derfor ikke så mærkeligt, at den har inspireret mange forfattere, teater- og filmfolk til at fortælle deres version og tolkning af historien gennem tiden. En af dem er Per Olov Enquist, der skrev romanen "Livlægens besøg" på baggrund af historien. Og lige præcis dén roman er også Karoline Stjernfelts indgang til historien, som hun læste som ung gymnasieelev, og som hun besluttede skulle være omdrejningspunkt for den tegneserie, hun drømte om at lave. Efter gymnasiet kom hun på Serieskolan i Malmö, hvor hun uddannede sig til tegneserietegner og det var her, hun gik i gang med at føre sit projekt ud i livet, der endte med at blive noget mere omfangsrigt end først antaget.

Første bind af "I morgen bliver bedre - Kongen" udkom på forlaget Cobolt i

Portrætfoto: Marie Hald

2015, andet bind "Dronningen" kom i 2020, og i 2025 afsluttede Karoline Stjernfelt serien med bind 3, "Lægen" efter sammenlagt 13 års arbejde. Hun har tegnet bygninger, der ikke længere eksisterer, som for eksempel Hirschholm Slot og det gamle Christiansborg Slot, og hun har formået at genskabe henrettelsen af Struensee som det grusomme tilløbsstykke, det var. Stjernfelt er gået fra at håndtegne alt i bind 1 til at kombinere hånd- og computertegning i bind 2 for i sidste bind af have tegnet alt på computer. Alle bind er dog håndtekstet og farvelagt i hånden.

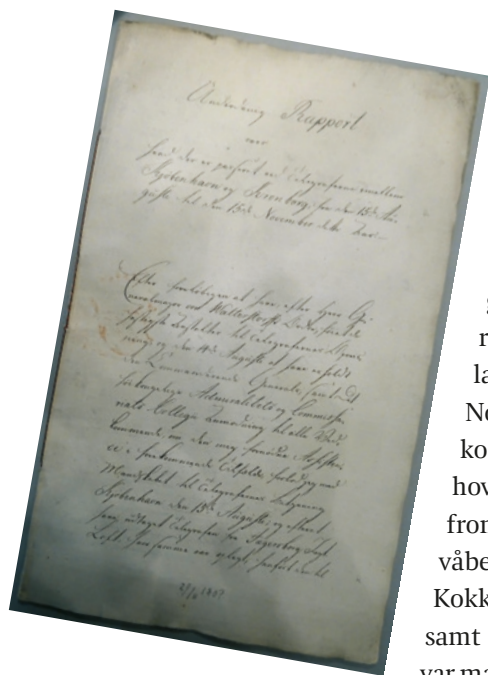
Historien er i alle tre bind set gennem den unge dronning Caroline Mathildes øjne, hvilket står i skarp kontrast til, at den type historie ofte er set gennem mænds øjne og skrevet af mænd. Det skiller den ud fra den hidtidige litteratur om denne del af danmarkshistorien. Og måske er det også en af grundene til, at der er et stort spænd i alder blandt Stjernfelts læsere. Serien bruges i historieundervisningen rundt omkring på skolerne, hvor eleverne bliver introduceret til en anderledes form for historieformidling, som måske inspirerer dem til at dykke længere ned i historien og læse andre værker om samme emne. Under alle omstændigheder er det en interessant og anderledes oplevelse at se historien foldet ud i både tekst og billeder – og så ER det bare en god historie, selv om den på mange måder er tragisk.

Fredensborg-Humblebæk Lokalhistoriske Forening og Fredensborg Bibliotekerne er gået sammen om at invitere Karoline Stjernfelt til at komme og fortælle om sit omfattende værk. Det gør hun tirsdag den 26. maj 2026 på Fredensborg Bibliotek kl. 18.30. Foreningens medlemmer har gratis adgang men skal booke en billet via Fredensborg Bibliotekernes hjemmeside og benytte koden "lokalhistorisk". Billetsalget er allerede åbent.

SLETTEN I BAGFRONT 1807

Af Bjørn Westerbeek Dahl

Begivenhederne i august-oktober 1807 huskes bedst for det voldsomme britiske bombardement af København og for "flådens ran", der indledte de følgende års krig med Storbritannien, og som ved freden i Kiel i 1814 afsluttede Danmarks rolle som regional stormagt.

FORSIDEN AF LUDVIG BANGS 31 SIDER LANGE BERETNING OM SINE OPLEVELSER SOM OPTISK TELEGRAF-BESTYREDE I SLETTEN I MÅNEDERNE AUGUST TIL NOVEMBER 1807. RIGSARKIVET, GENERALPOSTDIREKTIONEN, PAKKE 1111, GENERAL BINZERS PAPIRER VEDR. TELEGRAFVÆSENET.

Selvom krigen overvejende førtes til søs, begyndte den med en godt 3 uger lang belejring af København, der blev indesluttet fra landsiden. Men briterne besatte ikke hele Nordsjælland i den anledning, og bag de engelsk kontrollerede områder omkring den danske hovedstad, lå frie danske områder nord for en frontlinje, der vekslede noget, men som efter våbenstilstanden løb omtrent fra det nordlige Kokkedal og sydlige Nivå over Torpen og Karlebo samt videre i retning af Hillerød. Nord for linjen var man under dansk administration og kommando og sydfor under britisk.

Fra denne "bagfront" findes en beretning på 31 sider, skrevet af Ludvig Bang, der i de kritiske måneder var litterær telegrafbestyrer for den optiske telegraf i Sletten.¹ Modtageren var generalmajor Ludvig Jacob Binzer, der var chef for den optiske telegraf, og Bangs beretning har derfor karakter af afrapportering til brug for Binzer, der jo ikke havde haft føling med, hvad der skete på "bagfronten" i de dramatiske måneder.

Bang var født i 1781 og var i 1807 således blot 26 år. Han havde et teologistudie bag sig, siden betegnede han sig selv som "kandidat i Filosofien". Han

havde litterære interesser, men bortset fra nogle gravvers i Adresseavisen kendes kun hans oversættelser af flere af den tyske dramatiker A.F.F. von Kotzebues noveller. Mere blev det ikke til, men det var nok til at komme i betragtning som "litterær telegrafbestyrer" ved en af den optiske telegrafs stationer.

Bang nedskrev sin beretning i slutningen af november, tydeligvis på grundlag af en tabt journal eller dagbog, måske telegrafstationens protokol, der er gået tabt. Sletten Telegrafstation lå lidt nord for den usynlige bagfront på bakken nord for Sletten lige ved fiskelejers skole. Stationen var en grundmuret bygning med en "voldgrav" – som Bang kalder den – eller afvandingsgrøft udenom. Nærmere kendes bygningen ikke.

Hovedopgaven for Bang var naturligvis at observere, hvad der foregik i området, og rapportere til Kronborg, hvor langt englænderne trængte frem. Før briternes landgang blev han bedt om at genetablere de optiske telegrafer langs kysten, men snart efter fik han kontraordre og skulle hindre, at englænderne fik udstyret i hænde – og da særligt cifferbøgerne, så de kunne aflæse signalerne andetsteds. Derefter skulle han begive sig til Sletten og der observere alt forefaldende til kommandanten på Kronborg. Telegrafstationen i Sletten blev oprettholdt, men maskeret, så man havde forbindelse til Helsingør. Hovedopgaven var dog at observere fjendens operationer, og beretningen indeholder derfor kun ganske lidt om telegrafanlægget.

DETALJE AF KORT OVER STRANDVEJEN MED OMRÅDET OMKRING SLETTEN SKOLE, TEGNET AF LANDOFFICEREREN OLE RASBECK I FORÅRET 1801.

FRA SYD KOM LANDEVEJEN OG SVINGEDE SOM I VORE DAGE MOD VEST I ET NÆSTEN 90 GRADERS KNÆK FOR AT UNDGÅ BAKKERNE NORD FOR SLETTEN. FORGRENINGEN MOD TORPEN SES OGSÅ LÆNGERE NORDPÅ.

SKOLEBYGNINGEN SES VED PILEN OG I NÆRHEDEN LÅ I 1807 DEN BYGNING, DER LÅ I TILKNYTNING TIL TELEGRAFMASTEN. RIGSARKIVET, FORSVARETS ARKIVER, GEOGRAFISKE KORT, BK 1-B1.

Fra dagen efter englændernes landgang 17. august frem til våbenstilstanden 7. september havde man ikke direkte kontakt med København, og man kunne være i tvivl om, hvor langt englænderne ønskede at trænge op mod Helsingør.

I BEGYNDELSEN AF 1800-TALLET KUNNE MAN SE MILEVIDT OMKRING, UHINDRET AF DEN UD-PRÆGEDE TRÆBEVOKSNING, DER PRÆGER KYSTSTRÆKNINGEN I VORE DAGE. SÅLEDES KUNNE MAN IKKE REETABLERE DEN OPTISKE TELEGRAF, HVIS MAN HAVDE LYST TIL DET.

FRA SKOLEBAKKEN KAN MAN IKKE MERE SE TIL HØJE SANDBJERG ELLER KRONBORG, HVOR NABO-STATIONERNE TIL TELEGRAFEN VAR PLACERET, MEN MOD ØRESUND ANER MAN DET VIDE UDSYN OVER NIVÅBUGTEN OG ØRESUNDS MIDTERBASSIN.

I denne periode afsendtes dagligt indberetninger fra Sletten om stort og småt til Kronborgs Kommandantskab. De er dog senere blevet kasseret, og Bangs beretning er det nærmeste, vi kommer det tabte materiale.

ENGELSKE STREJFTOG

Med briternes overraskende og uprovokerede invasion kan man ikke fortænke den danske side i at frygte et angreb på Kronborg. Omvendt frygtede englænderne at blive angrebet i ryggen, mens de lå foran København, og da de ikke havde styr på, hvor mange mand, der lå på Kronborg, kunne man i Sletten binde engelske strejfkorps alverdens skrøner på ærmet: Det første strejftog dukkede allerede op den 22. august, da en fjendtlig kommando med 1 officer og 16 husarer kom fra Torpen, men de vovede kun at nærme sig vagtstationen, hvorefter de trak sig tilbage.

Helt frem til evakueringen af de engelske tropper den 21. oktober fortsatte britiske strejfkorps med at undersøge forholdene i Nordsjælland, altså også efter våbenstilstanden den 8. september. Således kom om eftermiddagen den 26. september kl. 2 to fjendtlige officerer og en husar til Sletten. Denne ene var selveste chefen for husarerne von Alten, der lå i kvarter på Hirschholm Slot.

CHARLES AUGUST VON ALTEN, ALIAS CHARLES, COUNT ALTEN, TILHØRTE DEN DEL AF DE OFFICERER I DEN BRITISKE HÆR, DER HAVDE SINE RØDDER I KURFYRSTENDØMMET HANNOVER, DER I EN LÆNGERE PERIODE VAR I PERSONALUNION MED STORBRITANNIEN.

HAN DELTOG I EN LANG RÆKKE AF STORBRITANNIENS FELTTOG OG BLEV SÅRET I SLAGET VED WATERLOO. DER FINDES FLERE MEGET REPRÆSENTATIVE PORTRÆTTER AF HAM. HER GENGIVES ET MERE INTIMT PORTRÆT I FORM AF EN AKVAREL FRA CA. 1813-1814, AF THOMAS HEAPHY, DER NETOP VAR KENDT FOR SINE VELLIGNENDE PORTRÆTTER. NATIONAL PORTRAIT GALLERY, LONDON.

Bang fortæller, at de kom op ad Strandvejen lige ved vagthuset og spurgte til afstanden til Kronborg, og om der blev udsendt patruljer derfra og om hvor stærk styrken dér var. Man svarede klogt nok, at der kom patruljer dag og nat og at besætningen på selve Kronborg såvel som i Helsingør var meget stærk. Alten nøjedes derfor med at sætte en forpostkæde fra Sletten vestpå mod Kongevejen. Selv red han over marken til Kongevejen og forsvandt ud af syne – han er vel redet tilbage til Hørsholm.

Meldingen om de store styrker i Helsingør bredte sig åbenbart, for nogle dage senere kom 2 husarer, der ifølge Bang blev "skrækslagne", da de opdagede, at de var i Humlebæk, og dermed så tæt på de potentielle fjender.

Den 2. oktober rapporteredes om, at fjendtlige husarer havde sat sig i position på en høj mellem Nivå og Kokkedal, vel Jens Olsens høj med dens fine udsigt over det midterste Øresund.

Englænderne undlod heldigvis yderligere erobringsforsøg, og i København havde de jo ved våbenstilstanden også opnået deres primære hensigt med felttoget, nemlig erobringen af flåden og ødelæggelsen af Holmen, men sikker på deres hensigter kunne man jo ikke være. Således gik rygten 5. oktober, at englænderne havde landsat tropper ved Hammermøllen i Hellebæk. Oplysningen blev heldigvis dementeret kort tid efter ved signalgivning med den optiske telegraf fra Kronborg.

Bangs beretning vedrører oftest strejftog på land, men telegrafvagten havde jo en fin placering med udsigt til den midterste del af Øresund, hvorfra man iagttog sejladsen. Undertiden sejlede engelske småskibe op langs kysten, og dem blev der naturligvis holdt ganske nøje øje med. I begyndelsen af september, altså endnu under krigstilstanden, var en kutterbrig med 16 kanoner tydeligvis i gang med at lodde dybderne langs kysten helt op mod Snekkersten. Dermed antydedes kommende landgangsforøg.

Den 29. september krydsede en engelsk kutter tæt forbi Sletten op mod Kronborg, men den sejlede hurtigt tilbage igen.

DANSKE RECOGNOSCKERINGER

Man recognoscerede også fra dansk side, særligt under landgangen og lige efter våbenstilstanden. Bang selv holdt sig ikke tilbage fra at ride ned mod Hørsholm og rapporterede tilsyneladende flittigt til Kronborg, om hvor de engelske forposter lå.

ENGELSKE REKVISITIONER

Soldaterne i de engelske strejftog synes at have opført sig pænt over for civilbefolkningen og tålte endog afvisningen på rekvisitionsønsker: Således kom 2 husarer den 1. oktober om morgenen kl. 5½ til Sletten Skole og forlangte brændevin, flæsk og ost. Da man nægtede at give dem det, vendte de uden videre om – uden fødevarerne.

Af andre kilder kan man se, at de lokale danske embedsmænd tilsyneladende havde held til gennemtvinge et system, hvor de skulle attestere f.eks. udlevering af brænde fra de kongelige skove, før forstfolkene måtte udlevere det.²

SKUD HØRES FRA SYD

Bangs beretning nævner desværre intet om, hvorledes man oplevede Københavns bombardement i begyndelsen af september. Det kan ikke være gået ubemærket hen, om ikke andet så med et brandskær over sydhimmelen.

Bang fik personligt fornøjelsen af at overbringe kommandant Stricker på Kronborg budskabet om våbenstilstanden den 7. september. Meldingen herom nåede først Sletten kl. 10½ om aftenen den følgende dag. Da var det for mørkt at telegrafere til Kronborg, så Bang lejede med besvær en vogn til Helsingør, hvor han derfor først nåede kl. 12½. Her mødte han kommandanten på den inderste fæstningsbro. Da han begav sig tilbage igen, mødte han det officielle bud på vej ind i fæstningen. Da var klokken kl. 2 om natten.

Stricker havde på fæstningsbroen opfordret ham til fortsat at observere fjenden fra sin post i Sletten, og han var på vagt: Man blev noget opskræmt, da man pludseligt den 22. september i 10 minutter hørte skud fra syd. Da han senere på dagen red ned langs Strandvejen mod Vedbæk, fik han at vide, at det blot var salutter i anledning af den engelske kong Georg den 3.'s kroningsdag i 1761, altså blot en lokal engelsk helligdag.

ENGELSKE DESERTØRER

Et helt særligt forhold udgør Bangs omtaler af desertører: Den første fra den britiske hær kom allerede få dage efter landgangen, nemlig den 20. august. Det var en hornblæser ved navn John Air af det 79de regiment af bjergskotter.

Bang noterede, at hans navn var tato-
veret på hans venstre arm. Ved anhol-
delsen blev han (som også alle senere
desertører) frataget alle sine våben og
efter forhør sendt til Kronborg til
nærmere undersøgelse. Desværre har
kommandantskabets arkiv intet om
disse desertører, så hans skæbne er
uvis.

Strømmen af desertører fra den
engelsk hær fortsatte frem til evakue-
ringen. At det kunne blive farligt at
tilbageholde dem i telegrafbygningen
ses af en episode fra 28. september,
hvor en amerikansk matros, ved navn
John Waanor, havde meldt sig. Han
fortalte, at han havde været ombord
på en brig, hvor de havde været ved
Sophienberg for at hente vand, men da
han hellere ville have brændevin, var
han kommet bort fra de andre og til-

AF DE BRITISKE ENHEDER VAKTE SÆRLIGT
BJERGSKOTTERNE OPMÆRKSOMHED HOS DAN-
SKERNE. ET UDSNIT AF EN ANONYM GENGIVELSE
FRA DERES LEJR I SØNDERMARKEN PÅ FREDERIKS-
BERG VISER DERES SÆRPRÆGEDE SOLDATER-
UNIFORM. I OG OMKRING SLETTEN HAR DE OGSÅ
SKILT SIG UD FRA ANDRE BRITISKE ENHEDER.
KØBENHAVNS BYMUSEUM.

med faret vild, hvorefter han havde kunnet se, at skibet var sejlet videre uden ham. Som andre blev han forhørt og sendt til Kronborg. Mens han endnu var i vagtuset, var tre engelske husarer kommet forbi for at spørge om vej. Waanor ville ud til dem, men det fik man hindret, så han kom også videre til Kronborg.

DANSKE MISTÆNKELIGE

Der var også danskere, der blev tilbageholdt, om ikke som desertører, så som "mistænkelige". En matros ved navn Nicolai Feddersen blev anholdt 20. august, og da han ikke kunne legitimere sig, og han tilmed var såret i ryggen, angiveligt af en artillerist i Helsingør, blev han sendt til politimesteren der.

20. oktober om eftermiddagen kom en dansker ridende til Sletten. Han ville ombord på et af de fjendtlige skibe, hvor han havde en søn, som var slagtersvend, men som han påstod var blevet taget af fjenden. Han blev tilbageholdt, men snart efter frigivet igen, og hvad der skete videre, vides ikke. Sønnen har sikkert forsøgt at komme ud i verden, da der ikke ses eksempler på gidseltagning af danske fra engelsk side.

ENGELSK EVAKUERING AF NORDSJÆLLAND

På dette tidspunkt, hvor den sikkert fortvivlede far ledte efter sin søn, var englænderne ved at evakuere Sjælland. Det skete ved, at de trak sig tilbage fra

Fortsættes side 17

MEDLEMSKONTINGENT 2026

Medlemskontingentet for perioden 01.01. – 31.12. 2026 udgør kr. 225,00

Indbetaling skal ske senest den 26. februar 2026 ved:

Bankoverførsel til foreningens bankkonto reg.nr. 1551 konto nr. 1560611

Eller via MobilePay til nr. 250090

Ved indbetalingen anføres venligst medlemsnummer, som fremgår af adresselabel på bladets bagside.

Endelig er der mulighed for at betale på et af foreningens møder – dog senest ved foreningens generalforsamling.

Med venlig hilsen

Kassereren

PROGRAM

FREDESBORG-HUMLEBÆK LOKALHISTORISKE FORENING FORÅR 2026

INFO OM TILMELDING OG DELTAGERBETALING

Alle arrangementerne i foråret 2026 er gratis for medlemmer, men for ikke-medlemmer forudbetales kr. 50,- pr. deltager enten på MobilePay nr. 250090 eller til foreningens bankkonto: reg. nr. 1551, kontonr. 1560611.

HUMLEBÆK FRA GODS OG FISKERLEJER TIL "FORSTAD" - FOREDRAG VED BENT SKOV LARSEN

Tidspunkt: Tirsdag den 13. januar 2026. kl. 19.30

Sted: Humlebæk Bibliotek, Humlebæk Center 40, Humlebæk

GENERALFORSAMLING - MED EFTERFØLGENDE FOREDRAG

Tidspunkt: Torsdag den 26. februar 2026 kl. 19.30

Sted: Kulturhuset Fredensborg Gl. Bio, Jernbanegade 4

Afholdes i kælderlokalet - benyt den udvendige kælderindgang i venstre side af huset. Generalforsamling iht. foreningens vedtægter efterfulgt af foredrag af byrådspolitiker Carsten Nielsen fra Socialdemokratiet.

Carsten Nielsen vil bl.a. fortælle om livet som bydreng, bysbarn og byrådspolitiker i Humlebæk.

UDSTILLING AF DES ASMUSSENS ARBEJDER I UDDRAG

Tidspunkt: Lørdag den 7. februar 2026 kl. 13.00 - åbning og foredrag

Åbningstider: Hver dag kl. 12-16 til og med 15.2. Fri entré for alle

Sted: Kulturhuset Fredensborg Gl. Bio, Jernbanegade 4

Fire foreninger i Fredensborg og Des' datter, Souvanni Asmussen, er gået sammen om at udstille et potpourri over Des Asmussens arbejde. Des var bladtegner, reportagetegner, bogillustrator, plakat-kunstner samt ikke mindst et kært bysbarn, som kunne ses i Fredensborg på cykel iført skuldertaske, spidset pen og skitseblok samt bredskygget hat.

Kunstneren var døbt Andreas Christian Eduard Asmussen (1913–2004), men for en barnestemme blev det til Des; det hang ved resten af livet, og det er sådan, han kendes og huskes. Udstillingen åbnes med et foredrag om Des ved kollegaen, bladtegner Claus Seidel.

Frivillige kustoder søges, formiddag og/eller eftermiddag – er du interesseret, skriv til: gorm.tortzen@gmail.com.

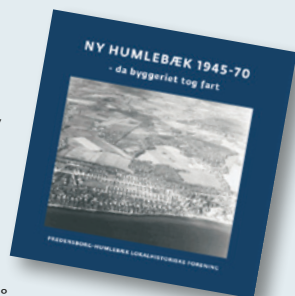
BYVANDRING I HUMLEBÆK

Tidspunkt: Lørdag den 21. marts 2026 kl. 10.00

Mødested: Humlebæk Station, forpladsen

I forlængelse af udgivelsen af foreningens årbog 2025, "Ny Humlebæk 1945-70 - da byggeriet tog fart", vil Henrik Madsen, medforfatter til årbogen, stå for en vandretur i Ny Humlebæk med fokus på udviklingen af området mellem stationen og Gl. Strandvej.

Efter vandringen byder foreningen på kaffe og the på Café Hej Humlebæk. Deltagerantal er begrænset til 25 medlemmer. Tilmelding pr. mail til fredhumlelokalhist@gmail.com

FOREDRAG OM ESRUM KANAL

Tidspunkt: Tirsdag den 14. april 2026 kl. 19.30

Sted: Lindehuset, Jernbanegade 28b, Fredensborg

Før blot 170 år siden blev København i væsentligt omfang opvarmet med brænde fra Gribskov. Vejene i Nordsjælland var elendige, så brændet blev transporteret ad vandvejen! Først på tunglastede pramme langs Esrum Søes vestbred og derefter 9 km videre nordpå ad Esrum Kanal til Dronningmølle, hvorfra det blev sejlet ind til København.

Pramfarten begyndte i 1805 og ophørte i 1873 – et kapitel om Nordsjælland og København, som museumsinspektør Kjartan Langsted, Museum Nordsjælland, vil sætte ind i en større kulturhistorisk kontekst.

JUSTITSRÅD PRAMS FØRSTE SKITSE FRA 1806 AF ESRUM KANAL. RIGSARKIVET.

DANMARKSHISTORIE SOM TEGNESERIE – KAROLINE STJERNFELT TEGNER 1700-TALLET

Tidspunkt: Tirsdag den 26. maj 2026 kl. 18.30.

**Sted: Fredensborg Bibliotek, Jernbanegade 3, Fredensborg
HUSK, at der skal bestilles BILLET**

Tegneserieskaber Karoline Stjernfelt har med sit trebindsværk "I morgen bliver bedre" formidlet en periode i danmarkshistorien på en måde, man ikke rigtigt har set før. Nu kommer hun til Fredensborg Bibliotek og fortæller om alt det, der ligger bag den imponerende udgivelse. Se omtalen s. 4-5 her i bladet.

Adgangsbilletter skal bestilles via Fredensborg Bibliotekernes hjemmeside. **Der er gratis adgang for vores forenings medlemmer ved brug af rabatkoden "lokalhistorisk". Billetsalget er allerede åbent.**

FRECO OG JUST ANDERSEN – FOREDRAG AF HISTORIKER ELLEN WARRING OG PETER HEIBERG

Tidspunkt: Lørdag den 6. juni 2026 kl. 11.00.

Sted: Kulturhuset Fredensborg Gl. Bio (kælderen), Jernbanegade 4

Vi byder på kaffe/te og der vil være salg af sandwich. Med efterfølgende besøg på området hvor kooperativet FRECO lå, ved anlægsgartner Claus Öhblom.

Deltagerantallet "fra vores forening" er begrænset til ca. 25 medlemmer. Tilmelding inden den 28. maj pr. mail til fredhumlelokalhist@gmail.com

DER BLIVER MULIGHED
FOR AT SE NOGLE AF JUST
ANDERSENS GENSTANDE.

Just Andersen, kunsthåndværker og medstifter af cooperative FRECO, blev født i 1884 i Grønland og kom som 10-årig til Danmark. Som 16-årig valgte han at gå i lære som dekorationsbilledhugger. Senere fulgte studier på Kunstakademiets billedhuggerskole. Debut som maler fik han på Charlottenborg 1911, og han har haft mange udstillinger af sit kunsthåndværk både i ind- og udland. Hans arbejder omfattede næsten alle arter af metalarbejde lige fra minutiøst udførte guldfiligransmykker til brugsgenstande i sølv, tin og bronze; ofte kombinerede han metallet med andre materialer, f.eks elfenben.

Just Andersen var i 1930'erne medstifter af FRECO, der lå i Fredensborg. Her samlede han unge arbejdsløse kunstnere, der fik husly og en stor grund, hvor de kunne dyrke grøntsager m.m. Kunstnerne producerede trævarer, møbler m.m., der kunne sælges.

EN AFTEN MED NIVÅ-STENREVET PÅ TAPETET

Tidspunkt: dato i august/september er endnu ikke fastlagt,
og vil blive annonceret senere

Sted: KulturStationen, Humlebæk Center 44, 3050 Humlebæk

Man har i det lokale netmedie "TjekFredensborg" i september og oktober 2025 kunnet læse to interviews om et forventet stenrev i Øresund ud for Nivå. Steffen Slot, journalist, stifter og ansvarshavende redaktør på TjekFredensborg har interviewet Jacob Brick, skuespiller, lystfisker og stenrevs-entusiast.

Vi har at gøre dels med stenfiskeri i eller ud for Fredensborg Kommune og dels med genskabelsen af mindst et stenrev i Øresund. Disse lokalhistorier planlægger vi at få en aften ud af i form af en samtale mellem de to nævnte herrer i august/september 2026.

Er der medlemmer, der ved noget om stenfiskeriet i Øresund og eventuelt også om anvendelsen af de fiskede sten, hører vi meget gerne nærmere. Skriv til bestyrelsesmedlem Aksel Bjørke: aksel.bjorke@gmail.com.

Fortsat fra side 12

Nordsjælland til en linje omkring Tårnbæk og Skovshoved, hvorfra tropperne blev udskibet. I takt hermed rekognoscerede Bang længere og længere sydpå, ja helt til Charlottenlund førte hans nysgerrighed ham.

I Sletten noterede han sig, at en engelsk jægerofficer, der påstod at være oberst, ønskede at rejse til Helsingør. Han havde 4 bagagevogne, 2 tjenere og 3 rideheste med sig. Det har vakt opsigt, men hvem han var, nævnes ikke.

DANSK KONTROL

Den danske kystmilitær begyndte patruljering af Øresundskysten den 17. oktober, og fem dage senere kom regulære danske soldater til Sletten og Humlebæk, hvor de blev indkvarteret hos lokalbefolkningen. Forholdene begyndte at blive mere normale.

Efter englændernes afsejling forsøgte Bang at reorganisere den optiske telegraflinje ned mod København, men det var ret omsonst, da han ved et besøg i generalkommandoens kontor i København få dage senere fik at vide, at telegraferne skulle pilles ned igen.

Efter fredsslutningen i 1814 formede Bangs liv sig tilsyneladende stille og udramatisk. Fra 1818 levede han af indtægterne af ejendommen Dronningens Tværgade 365 i København, og han døde ugift 12. maj 1848, sikkert rig på historier om sin virksomhed på "Bagfronten" i Sletten i 1807.

NOTER

- 1 Rigsarkivet, Generalpostdirektionen, Danske Sekretariat, Pakke 1111, General Binzers papirer vedr. telegrafvæsenet 1801-1809.
- 2 Rigsarkivet, Rentekammeret 3324.123: Overførsterens korrespondance 1807, 8.10.1807.

DEN OPTISKE TELEGRAF I NIVÅ EKSISTEREDE KUN FÅ MÅNEDER I FORÅRET 1801, INDEEN DEN BLEV FLYTTET TIL SLETTEN - MEN NÅEDE LIGE AKKURAT AT BLIVE TEGNET MED PÅ ET VEJKORT, UDFØRT AF KAPTAJN OLE LYCKE RASBECK (1762-1806).

RIGSARKIVET. FORSVARETS ARKIVER, GEOGRAFISKE KORT, BK-1-B1.

WINTHER OG WIEDEWELT

– EN LEVENDE SAMTALE I FREDENSBORG SLOTSHAVE

Af Peter Heiberg

Når man går en tur i Fredensborg Slotshave, er man ikke kun i en af landets smukkeste parker, men bevæger sig også i sporet af to kunstnere, der – trods 200 års afstand – har forbavsende meget til fælles: billedhuggeren Johannes Wiedewelt (1731-1802) og multikunstneren Richard Winther (1926-2007).

De to kendte naturligvis ikke hinanden, men Winther oplevede Wiedewelt som en kunstnerisk "forfader" – en, han kunne samtale med gennem form, idéer og kompositioner. Og netop Fredensborg Slotshave, hvor Wiedewelt skabte omkring 70 arbejder i 1760'erne og 1770'erne, blev for Winther et inspirationsrum. Her blot nogle eksempler:

DRAMA I BREDE ALLÉ

Et af de mest markante steder i Slotshaven er Brede Allé, hvor Wiedewelt opstillede en række dramatiske bortførelsesscener fra antikken: Perseus, Andromeda og Keto, Paris og Helena, Æneas med Anchises og Ascanius samt Flora og Zefyr. Figurerne står som frosne øjeblikke i en levende fortælling, fulde af bevægelse og gestik. Netop denne dynamik var noget af det, Richard Winther reagerede stærkest på. Han arbejdede ofte i serier og variationer, og Wiedewelts skulpturer viste ham, at også 1700-tallets klassicisme rummer en stærk sans for rytme og dramatik.

DYD OG ÆRE

Ærens og Dydens Tempel – et dobbeltsidet relief – er et andet af Wiedewelts hovedværker i haven. Her forbinder han moral, politik og æstetik i et enkelt, harmonisk udtryk. Winther interesserede sig gennem hele sin karriere for, hvordan kunstens rum – museet, templet, atelieret – påvirker den måde, vi ser værker på. Templerne i Fredensborg blev for ham et historisk eksempel på, hvordan arkitektur kan iscenesætte idéer.

OBELISKEN OG DE STORE SYMBOLER

Midt i Slotshaven rejser Wiedewelts obelisk for Frederik 5. sig som et markant

RICHARD WINTHER VAR MEGET OPTAGET AF WIEDEWELTS MONUMENTER I SLOTSHAVEN OG FOTOGRAFEREDE DEM ALLE I 1986.

DE VAR DENGANG I EN MISERABEL FORFATNING. DER MANGLEDE F.EKS. ARME, OG REVNER VAR NØDTØRFTIGT REPARERET, HVILKET KLART SES PÅ FOTOET HER AF ANDROMEDA, PERSEUS OG SØUHYRET KETO.

DE BLEV ALLE NYHUGGET OG GENOPSTILLET I FORBINDELSE MED BREDE ALLÉS FORNYELSE I 2013.

minde over kongemagten. Den enkle form og den vertikale opstigning må have gjort indtryk på Winther, der selv arbejdede med geometriske mindeformer og abstrakte symboler – især i 1980'erne og 1990'erne. Også monumenterne for Danmark og Norge hørte til de steder, Winther vendte tilbage til. Wiedewelts måde at oversætte nationale idéer til klassiske figurer og allegorier blev for ham et eksempel på, hvordan kunst bruger former til at skabe politisk fortælling.

FORBLOMMET ANTIQUE – ET POETISK FRAGMENT

Et af Wiedewelts mest gådefulde værker i Slotshaven er *Forblommet Antique* – en skulptur, der "ligner" et fund fra en glemt oldtid, delvist skjult i sit eget udtryk.

Her leger Wiedewelt med idéen om fragmentet: noget gammelt, men samtidig friskt og poetisk. Dette værk talte stærkt til Richard Winther, som ofte var optaget af, hvordan fortiden kan genopstå i nye sammenhænge. *Forblommet Antique* blev for ham et billede på den kunstneriske proces, hvor historien ikke gentages, men genetableres og nyfortolkes.

EN LEVENDE ARV – RICARDO DA NIVÅ PÅ NIVAAGAARD I 2026

Interessen for Richard Winther får et stort løft i 2026, når Nivaagaards Malerisamling markerer hans 100-års fødselsdag med udstillingen *'Ricardo da Nivå – 100 år'* (1. maj – 13. september 2026).

Winther boede i Nivå i årene 1966-1987 og kaldte sig – med et glimt i øjet – Ricardo da Nivå, inspireret af renæssancens kunstnere. Udstillingen vil både vise hans egen kunstneriske spændvidde og præsentere den samling af værker af bl.a. Giacometti, Picasso og Max Ernst, som Winther skænkede til Ny Carlsberg Glyptotek.

Winthers nysgerrighed, eksperimenter og overdådige produktivitet inspirerer stadig nye generationer – og hans mange ”møder” med Wiedewelt i blandt andet Fredensborg Slotshave er en vigtig del af denne historie.

Wiedewelts skulpturer står fortsat som faste punkter i Slotshavens landskab. Men for Richard Winther var de mere end monumenter – de var medspillere i en kunstnerisk samtale på tværs af tid.

Når man går gennem Slotshaven i dag, kan man stadig mærke denne dialog: mellem fortidens klassiske idealer og de moderne spørgsmål, Winther stillede til kunstens rolle, form og fortælling. Slotshaven bliver på den måde ikke blot et historisk anlæg, men også et rum, hvor kunstens stemmer – gamle som nye – fortsætter med at tale til os.

... derfor: Tøv ikke med at besøge Richard Winther-udstillingen til sommer og læg derefter vejen forbi Slotshaven med Wiedewelts 67 skulpturer.

RICHARD WINTHER VAR I MANGE ÅR HJEMSØGT OG INSPIRERET AF WIEDEWELT, DERFOR IKKE OVERRASKENDE AT HAN MALEDE DENNE AKVAREL AF HAM SOM GENFÆRD.

PAVILLONEN I SØRUP

Af Leon Lerborg

På Sørupvej 50, i "det gamle Sørup" ved Fredensborg finder man ved bredden af Esrum Sø en pavillon. Denne ses tydeligt fra søsiden, men fra Sørupvej er den skjult bag boligen. Den ser anno 2024 ud som på billedet øverst.

Denne pavillon har en helt speciel historie, som strækker sig mere end halvandet hundrede år tilbage. Først og fremmest er pavillonen ikke skabt som en pavillon. Den er derimod en vaskeægte skibskahyt. Den var oprindeligt en del af den svenske brigantine Jernavik, som ses på maleriet fra 1893 malet af S. Kling (t.h.). Det er brigantinenes bagerste kahyt, som i dag udgør det, der de sidste 100 år er betegnet som "pavillonen" (alternativt "havehuset").

Men hvordan er en brigantines kahyt blevet til en pavillon med stråtag ved Esrum Sø? Historien er som følger:

JERNAVIKS FORHISTORIE

Jernavik er bygget i den svenske kystby Järnavik i 1871-72. Järnavik var en af

de store havnebyer i Blekinge i 1800-tallet. Jernavik var en tomastet brigantine på 158 nettoton. Den var 29,9 meter lang, 6,7 meter bred og havde en dybdegang på 3,3 meter. Den blev bygget af skibsbygger Mattis Jonassen (1826-1891) for handelsmanden Magnus Magni. Ved arv og diverse skiftende ejere endte den ejermæssigt i 1917 hos kontorchef N.J. Pålsson i Helsingborg.

FORLISET

Jernavik er i 1917 under kaptajn C. Anderssons befaling på vej fra Aalborg til Gefle/Gävle, kun med ballast. Da skibet når Øresund, varsles der en kraftig orkan fra sydsydøst natten mellem den 24. og 25. oktober 1917. Skipper Andersson beslutter sig for at kaste anker syd for Helsingør, hvor andre skibe også havde ankret op for orkanen. Men ligesom for andre af skibene sprænger Jernaviks ankerkæder i de kraftige bølger. Besætningen på Jernavik forsøger desperat at holde skibet fri af kysten, men det lykkes ikke, og Jernavik går derfor på grund klokken 8.30 den 25. oktober om morgenen ud for Stationsvejen i Snekkersten. Derved brækker skibet midt over. De seks besætningsmedlemmer forblev dog ombord, og fordi orkanen havde blæst næsten alt vandet væk fra stranden, kunne de dagen efter med hjælp fra fiskere vade tørskoet i land. Skibet stod ikke til at redde, og det blev derfor ophugget. Billedet nedenfor t.v. viser Jernavik efter grundstødningen.

På billedet af det forliste skib synes man at kunne se, at det er knækket på midten, netop foran den bagerste mast.

I Snekkersten Havn har man bevaret et minde om Jernavik, idet dens navneplade hænger på et bådskur i havnen sammen med navnepladen på to andre af de forliste skibe (Vestervig og Familien * Wätö) fra 1917. Navnepladerne har formentlig hængt der siden forlisene i 1917.

På det lille hvide skilt står der "Forlist Natten mellem den 24-25 Okt. 1917". Man kan af de store bogstaver på navneordene slutte, at skiltet formentlig er fra før retskrivningsreformen i 1948.

Der er tilsyneladende ingen lokalhistorikere, der har vidst, at der i dag er mere tilbage af brigantinen Jernavik end navneskiltet i Snekkersten havn. Og man kan dårligt få den tanke, at en af skibets kahytter stadig eksisterer, nemlig camoufleret som en stråttækt pavillon ved Esrum Sø - hvis det ikke havde været for fru Helga Grimer. Og hvem er så det?

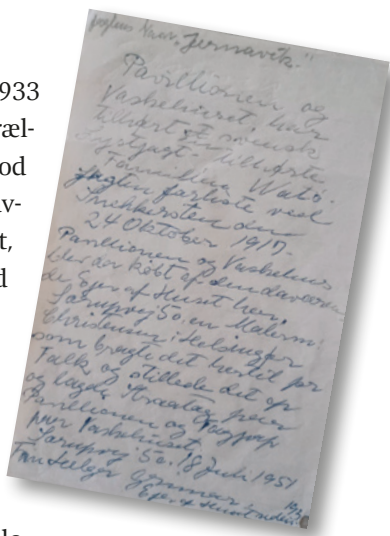
KAHYTTERNE FLYTTES TIL SØRUP

Fru Grimer ejede ejendommen Sørupevej 50 fra 1933 til 1969, dvs. i 36 år, før hun solgte den til mine forældre, Kaja og Jørgen Lerborg. På det tidspunkt bestod ejendommen af et faldefærdigt bondehus (med navnet "Lakeview"), pavillonen, plus et Klondike-agtigt, sammenhængende skur-kompleks på grunden mod sydvest bestående af en garage, nogle mindre skure, et brændehus og et såkaldt "vaskehus".

Fru Grimer har efterladt to håndskrevne dokumenter om pavillonen. Det ene er dateret 18. juli 1951 (jf. billedet til højre), det andet - og mindre - dokument er udateret og mindre detaljeret. I dokumentet fra 1951 angiver Grimer, at både pavillonen og vaskehuset stammer fra Jernavik. Det er således klart, at begge Jernaviks kahytter er bragt til Sørup, både den forreste og den bagerste, som fru Grimer betegner som henholdsvis "pavillonen" og "vaskehuset". I det mindre håndskrevne dokument betegner hun også pavillonen som "havehuset". Disse betegnelser synes hun at have overtaget fra ejendommens tidligere ejer, malermester Christensen fra Helsingør.

Fru Grimer har indlysende fået fat i det grundlæggende i historien: At en brigantine ved navn Jernavik forliste ved Snekkersten i oktober 1917. Hun angiver dog den 24. i stedet for den 25., hvad der er en ubetydelig detalje.

Hun angiver desuden, at den forliste brigantine var en "lystjagt" eller en "lystsejler". Det synes at være lodret forkert. Den sejlede i 1917 med fragt (den havde træ med til Aalborg), og det gjorde den formentlig i hele sin levetid. Dels var den øjensynligt bygget til netop fragt, dels var den altid ejet af forskellige forretningsfolk, alene eller i forening.

Det viser sig ligeledes, at fru Grimer har misforstået skibets ejerforhold, at pavillonen skulle være af teaktræ og at den skulle have fungeret som kommandobro. I 1951-dokumentet skriver Grimer, at ejendommens tidligere ejer (malermester Christensen i Helsingør) fik både pavillonen og vaskehuset bragt til Sørup, og at førstnævnte fik lagt stråtag på, medens sidstnævnte fik det mere ydmyge tagpap på. Det var Falck, der tog sig af transporten. Hun angiver ikke dato for transporten, men malermesteren har i al fald ejet ejendommen i Sørup i 1917. På dette tidspunkt blev mange af husene i Sørup anvendt som sommerhuse, og det har givetvis også været tilfældet for malermesterens.

FAMILIEN LERBORG OVERTAGER EJENDOMMEN

I 1969 køber mine forældre ejendommen Sørupvej 50. På det tidspunkt er alt i skidt stand. Fru Grimer er lidt oppe i 80'erne, og har ikke taget sig meget af hverken hus, have eller pavillon m.v. i mange, mange år. Haven er et vildnis, hovedhuset en faldefærdig rønne, og pavillonen trænger til en masse ting, især til et nyt stråtag, men også maling m.v. Nedenfor ses det første billede af pavillonen efter mine forældres overtagelse af ejendommen. Det er formentlig fra februar 1969, da der stadig er isstykker ved søbredden. Mine forældre står som nummer to og tre fra venstre.

Lige uden for billedet, til venstre, står vaskehuset, altså Jernaviks forreste kahyt. Den vælger mine forældre at rive ned allerede i 1970 sammen med de andre skure. Jeg er ret sikker på, at mine forældre ikke var opmærksomme på, at vaskehuset var den forreste kahyt fra det forliste skib- skønt der på en lofts-bjælke var mejslet "6 mand", altså størrelsen på Jernaviks besætning. Selvom den var i god stand og solid valgte mine forældre at rive den ned sammen med de andre egentlige skure.

Min far tager allerede i 1970 fat på at sætte pavillonen i stand. For at sikre bygningens tilstand i fremtiden hæver min far pavillonen (vha. fire ordinære donkrafter) og får træremmen understøttet af en støbt sokkel. Samtidig støber han et gulv i pavillonen, og der kommer nyt stråtag på. Huset får også ny indendørs vægbeklædning ovenpå den eksisterende og dertil et af de trælofter af profilbrædder, der var så moderne på den tid. Pavillonen får også indlagt elektricitet, og den bliver malet både indvendigt og udvendigt. Herefter er den fin som sommerbolig. Mine forældre anvender den til overnattende gæster, og jeg bor der selv i perioder om sommeren gennem første halvdel af 70'erne, så jeg i fred og ro kan spille høj beatmusik.

Mine forældre flytter i slutningen af 70'erne til Charlottenlund, og ejendommen udlejes i en årrække til fremmede, indtil jeg flytter ind på lejebasis i 1987. Jeg køber ejendommen i 1996 efter min fars død.

GRUNDIG ISTANDSÆTTELSE

Jeg har gennem årene ikke anvendt pavillonen til det helt store; dog holdt den nogenlunde som et gæstehus med bord, stole og seng. Desuden har jeg vedligeholdt den med maling m.v. Flere af mine børn har anvendt den som "festlokale" med mellemrum.

Omkring 2018 er det tydeligt, at pavillonen har stærkt behov for en gennemgribende renovering, hvis den på sigt skal overleve i god stand. Den trænger igen alvorligt til et nyt stråtag, og der er også et alvorligt problem med, at der (af ukendt årsag) kommer meget vand ind på gulvet, når der har været storme med regn og/eller høj vandstand i søen. Og vandet siver op ad væggene. Jeg er på dette tidspunkt i stigende grad bekymret for pavillonens aktuelle og fremtidige tilstand.

Jeg beslutter derfor at få pavillonen grundigt istandsat, så den bliver tæt og tør, og i givet fald også kan anvendes til eventuelle overnattende gæster uden for sommerperioden. Der sker i grundtræk dette: Der kommer nye understøttende tagspær under et nyt stråtag, der isættes nye vinduer og døre med termo-

glas; der kommer ny vægbeklædning og isolation i væggene, der etableres en permanent trappe til første sal (tidligere var der en stige), 1. salen får også ny vægbeklædning med isolation; der ilægges nyt gulv nedenunder på et nystøbt underlag, og for at holde huset tørt (og mine plukkede æbler frostfri) uden for sommerperioder ilægges der også elektrisk gulvvarme.

Udenfor lægges der er dræn omkring pavillonen. Desuden er ydervæggens oprindelige profilbrædder slebet ned til træet og påført trætjæremaling, så de fremstår med en smuk gylden farve, som minder om en skibslakeret båd jf. billedet først i artiklen, øverst side 21. Vinduer og døre er malet med linolie-maling. Det var med andre ord et relativt omfattende restaureringsprojekt. Til gengæld kan jeg glæde mig over, at alt er udført i høj kvalitet, så pavillonen kan få et langt og lykkeligt liv.

HER SES ET AKTUELT BILLEDE FRA PAVILLONENS INDRE. DET SES, AT DEN OPRINDELIGE LOFTSKONSTRUKTION FRA KAHYTTEEN ER BEVARET OG BLOTLAGT. OPRINDELIGT HAVDE DEN EN BRÆDDEBEKLÆDNING LIGESOM GULVET.

ASMINDERØD KLOAKERES FORÅR/SOMMER 1942 EFTER DEN STRENGE ISVINTER. KILDE: EDITH KROGHS FAMILIEALBUMMER.

VANDFORSYNING

Af Tina Pauli

Vand er utrolig vigtigt for alt liv på denne jord – både før og nu og ikke mindst i fremtiden. Vandrør til nedgravning skal i Danmark graves ned til en frostfri dybde, som typisk er omkring 1,2 meter. Den præcise dybde kan dog variere afhængigt af lokale forhold og den type rør, der anvendes.

Men vandrørene lå desværre ikke så dybt i Asminderød i 1940'erne, så da vinteren 1941-1942 satte ind, frøs hovedledningerne, og byen var uden vand i 3 måneder. Det er næsten ikke til at forestille sig en dagligdag uden vand i hannerne. Det var en ekstrem isvinter i Danmark, den strengeste i nyere tid, de indre farvande frøs til og isbrydere var i gang til ind i maj måned. Asminderødgade blev efterfølgende opgravet og vandledningerne lagt dybere, så frostskafer kunne undgås fremover.

HVOR FÅR VI DRIKKEVANDET FRA?

Drikkevandet i kommunen leveres i dag dels fra Fredensborg Forsynings egne vandværker, Endrup Vandværk og Humlebæk Vandværk, dels fra to private vandværker, Gunderød Vandværk og Langstrup Vandværk. Derudover købes og leveres vand fra Sjælsø Vandværk, der ligger i Rudersdal Kommune.

Vandet i kommunen har en god kvalitet, og indholdet af pesticidrester eller andre miljøfremmede stoffer ligger langt under gældende grænseværdier. I gennemsnit bruger hver person 105 liter vand per dag.

BESTYRELSEN

Formand:	Tina Pauli, Fredensborg <i>fredhumlelokalhist@gmail.com</i>
Næstformand:	Lars Trudsø, Humlebæk
Kasserer:	Poul Christensen, Fredensborg <i>fredhumlelokalhist@gmail.com</i>
Sekretær:	Annette Engelstoft, Humlebæk
Redaktør:	Jeppe Tom-Petersen, Humlebæk <i>broen.jeppe.tom.petersen@gmail.com</i>
Menigt medlem:	Aksel Bjørke, Fredensborg Christian Kjerulf-Jensen, Humlebæk
Suppleant:	Heidi Ølgaard, Humlebæk Anni Blem, Fredensborg
